

Alexandru Macedonsky

O figură de dimensiuni inegale. O personalitate de nuanțe diverse. O probă nejustificată (faptă de opere re-a produs), intrarea lui în Boemia, discrepante și stridente, accente de o măreție unică în literatura noastră, un soi chiar relișori de geniu - Dei n'a fost. Faptă cum s'ar putea vorbi despre Macedonsky, autorul „Noptii de Decembrie” dar și-a epigramei nefericite ce ataca pe cel mai mare poet al neamului cuprins de noaptea nebuniei, un îndrăgostit de parfumuri, pietre scumpe și stufe scumpe, și initiatorul unei fermecătoare boeme și care se spune că ar fi adevăratul creator al simbolismului poetic. Purta inele cu enorme pietre de... sticlă, patrona dintr'un tron de lemn prost și, cu magnificență, dăruia tinerilor poeți discipoli, jواهرii false. Omul și artizatul însă, erau rîncei. E de ajuns să privim caricatura solemnă ce i-a făcut-o Iser, ce-l reprezintă la o masă de cafea, privind cu melancolie în gol și ținând între degetele urcate o țigară înfipțată într'un enorm tigaret (probabil din lemn prost de vîșină). E o simplă caricatură. Dar din ea se desprinde tot dramatismul melancolic al poetului

ce voia atât de mult să fie geniu, și cere
stia că toată ceremonia geninului ce-o
joacă față de alții, e doar o fară.

În "Istoria literaturii române" a lui Gh.
Călinescu, se află reprodus portretul
generalului Macedonsky. Vedem un om de-o
înfățișare marivă, de ce denotă energie, forță
brută dar și încăpăținare. Din Memoriile
Colonelului Lăcusteanu și din Documentele
vremii, aflăm că Generalul Macedonsky
ar fi jucat un rol în revoluția din 1848,
din Muntenia, rol incert, oscilând între
revoluție și reacție. Nu după mult timp
însă, moare. În familie, s'a perpetuat
o legendă despre un sfârșit obscur, datorit
perese otrăvirii.

Poetul Al. Macedonsky, era fiul acestui
general și s'a născut în Creiova, în 1854.
Era la o vârstă fragedă când i-a murit
tatăl - deci nu și-l amintea. Dar a preluat
legenda otrăvirii, amplificând-o și transfor-
mând-o într'un complot absurd și nevero-
simil. Știu că aparținerea unei vechi familii de
boeri ateni (descendenți se pare din acel Căpitan Ma-
cedonsky care a jucat oarecare rol în uciderea
lui Tudor Vladimirescu), dar fără avere. Legenda
uiai spune că sfârșitul obscur ar fi influențat
și starea materială a familiei, prin faptul

că văduva generalului răsese cu copii orfani
ar fi fost deposedată de avere prin sarcini ma-
rinstitimii. Faptele sunt neclare. Toată viața
însă, poetul va exagera la maximum drama
familiei și va vorbi mereu de persecuții din
umbră și averi ce trebuiesc redobândite.

De pildă într-o poezie intitulată „Mângâierea
Desmostenirii” exclamă:

- „Tot ce-ai vrea ca mângâiere într'a mea Desmos-
tenire
„I nă mi se tină seamă că am plăcut și am
niferit ;
„Bun că m'am născut în lume și că lumea
mă născit !
„Urginit de cer și oameni, le-am răgnut
prin urginire !
„Am fost paria în mijlocul țării mele. - M'am
luptat
„Corp la corp cu trăitul zilnic și cu soarta
ne'urpăcătă
„Sub a căreia randală inima-mi iurânge-
Chiar și astăzi e stivită, fără inviu a mă
sala
fi dat.”

Oricum, starea materială a familiei nu poate
ră fi fost chiar atât de rea. Din moment ce
după absolvirea liceului la Craiova, poetul
pleacă să studieze la Viena, ~~și~~ în Italia și
la Paris.

Acolo în străinătate, Mace Doussky ia contact cu
curentele literare ale secolului și asistă la
epoca de agonie a realismului lui Zola și

Incepăturile simbolismului marcate de parvenismul
lui Leconte de Lisle.

Era o fire singulară. Avea aptitudinile unui geniu,
sau mai bine zis avea tot ce-i trebuie unui geniu
minus un atribut - unul singur dar esențial: geniu.
Drama lui Macedonsky trebuie privită prin prisma
faptului că el și-a dat seama de acest lucru
și a jucat o fară tragică ce ne aminteste și
romedlianul „Henric al IV-lea”.

Imbibat până la refuz de cultura franceză și
mai ales de romantici, mie pe la 1866 un volum
de versuri în franceză. Critica de azi^{*}
este dispusă să vadă în acest volum, primul
semnal al simbolismului, cu atât mai semnifi-
cativ, cu cât vine din partea unui poet
român. Se pare că faptul este exact, dar tre-
buie de adăugat că volumul n'a avut nici
un ecou la timpul său - nici în străinătate,
nici aici la noi.

Se spune că Macedonsky a avut o existență
agitată (termenul e corect chiar în istoriile
literare românești). Iată adevărul, Macedonsky a
fost de toate: ziarist, publicist, autor de piese
de teatru, funcționar, prefect de județ, Director
de reviste literare etc. Mai presus de toate
însă a fost un boem incorrigibil și un unic
ref de școală literară. Sub acțiunea unor ultime
aspecte, poetul românesc unic în ansele
istoriei noastre literare. A trăit în exil

*/Vezi Comentariile critice ale d. lui Tudor Vianu la primul volum
din editia Operei lui Macedonsky (ed. Fund. Regale - 1939).

cu aspect divers. În tinerețe a apucet epoca
scriitorilor-boemi, de tipul lui Alexandru ~~Popa~~
(pe care Macedonsky de altfel n'a ezitat să-l
atace, fără ca bardul, izolat și senin de la Mir-
cești să "Daigneze" să-i răspundă). La maturitate,
a' cunoscut curentul rigid și academic al
Junimei și epoca eminesciană (pe care cu același
avânt neîmătător a denigrat-o penibil). Far
către ultimele prezui ale vieții s'a integrat
în simbolismul românesc cu "Minulescu,
Anghel, Cincinat Pavelescu, epocă cu care
'n fine s'a putut identifica deși era totuși
puțin târziu.

Toată existența lui Macedonsky însă, a fost
aceea a unui vesnic boem. Este un exemplu
de poet care toată viața aproape și-a pre-
trecut-o 'n fața șvartului la cafea,
furnând dus pe gânduri, recitând frânturi
de versuri proprii și petronând senin
și binevoitor seata "Discipolilor".

Dintre toți emulii săi, pușă puțin au
rezistat timpului, deși Maestru și coplesca
cu elogiuri superlative - Dar "Literatorul"
a făcut epocă, și din cei ce s'au perindat
pe-acolo au rămas un Cincinat Pavelescu,
Stefan Petică, Bacovia, Al. Stamatiad,
și chiar un Argeșoiu Ion Pillat.

Există erozi, care de multe ori distruge o
existență literară. Regretabila epigramă
măică când a înnebunit Eminescu, a ridicat

intreaga opinie publică împotriva lui Macedonsky.
E un exemplu unic în literatura noastră, cu
toate că există 'ndoeli' ~~ca~~ că autorul ei ar fi
fost chiar Macedonsky.

Oprobiul aruncat asupra omului - justificat
ori nu - devine iură cu totul nejustificat
când se 'ntinde asupra operei, ce nu mai apar-
ține inului ce-a produs-o, ci literaturii.

La vremea ei "Noaptea De Decembrie" era
aproape o erezie. Azi Decembrie în ea o
vieță unică, o cadentă de viață cu totul
aparte în literatura noastră.

Și atunci prin perspectiva operei, gutem
judeca altfel și omul. Nu mai ținem seama
de firea lui curioasă, de manierele 'n fond ino-
ferive, de apucăturile sale de esou de roman
senzational - ci Decembrie numai reflec-
tul clar, cristalin al proiectului care iubea
pistele pătinoase, călătoriile și venurile
bune.

*
Poetul a murit bătrân, foarte bătrân, în
1920. A murit înaintea atâtor epoci și
oamenii... Ajunseser un bătrân uscat, cu
aspectul mobilelor vechi într-o casă nouă.
Cei ce ~~se~~ i-au stat în apropiere până 'n
ultimele lui clipe, ne spun că - și păstrase
entuziismul și refletul medfosinat de
vârsta. Era același om ~~și~~ înalt, slab,
în haine negre cu crevătă și funde rom-
ptuoase, cu ureaule și ~~ace~~ de crevătă enorme,

fumând la fel de sacerdot, al
cu ~~ca~~ țigaretul său de țenu
de visin și împertind cu aceeași
darnicie, laude hiperbolice, tîm-
pilor poezi fără talent, veniți
să-l consulte.

Nu mai că-i pierise ironia și
avântul său de joleunist.

Era trist... tot mai trist...

căci pierisese oamenii, obiceiurile,
și moșneagul acesta era aproape
în anacronism în lumea
sgomotoasă de după război
cu aize financiare, jăzuri
de negri și poezii monstruoase
moderniste.

Dinu Stănescu